

spondence tables [Electronic resource]. – International Labour Office. – Geneva, 2012. – Available at: http://www.ilo.org/global/publications/ilo-bookstore/order-online/books/WCMS_172572/lang--en/index.htm

5. Сенин, В. С. Организация международного туризма [Текст]: уч. / В. С. Сенин. – М.: Финансы и статистика, 2003. – 400 с.

6. Пелагеша, Н. Є. Інтеграція України у Європейський соціокультурний простір: стан та перспективи [Електронний ресурс] / Н. Є. Пелагеша. – Режим доступу: <http://old.niss.gov.ua/Monitor/November09/01.htm>

7. Ципко, В. В. Вища освіта України у процесі інтеграції до європейської освітньої системи [Електронний ресурс] / В. В. Ципко. – Режим доступу: http://www.rusnauka.com/14_NPRT_2010/Pedagogica/53660.doc.htm

8. Пінчук, Є. А. Модернізація вищої школи України в умовах інтеграції в європейський освітній простір [Текст] / Є. А. Пінчук // Формування європейського освітнього простору. Теорія і практика управління соціальними системами. – 2009. – № 2. – С. 112–120.

9. Родионова, Е. В. Анализ зарубежного опыта организации дополнительного профессионального образования в сфере туризма [Електронний ресурс] / Е. В. Родионова, Н. А. Колодий, Т. В. Конюхова // Современные проблемы науки и образования. – 2013. – № 2. – Режим доступа: <https://www.science-education.ru/ru/article/view?id=8992>

10. Ананьева, Т. Н. Международный опыт образования в сфере туризма (на примере Германии) [Текст] / Т. Н. Ананьева, О. В. Кобелева, Е. С. Сахарчук // Сервис plus. – 2010. – № 4. – С. 59–64. – Режим доступа: <http://cyberleninka.ru/article/n/mezhdunarodnyy-opyt-obrazovaniya-v-sfere-turizma-na-primere-germanii>

Рекомендовано до публікації д-р пед. наук, професор Клопов Р. В.

Дата надходження рукопису 20.02.2017

Безкоровайна Лариса Вікторівна, кандидат педагогічних наук, доцент, кафедра туризму, Запорізький національний університет, вул. Жуковського, 66, м. Запоріжжя, Україна, 69063
E-mail: lvbeskorovaynaya@gmail.com

УДК 37.041-057.87

DOI: 10.15587/2519-4984.2017.97241

ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ САМООСВІТНЬОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ СТУДЕНТІВ МЕДИЧНИХ УЧИЛИЩ

© Н. Г. Довмантович, М. В. Довмантович

У статті здійснено аналіз особливостей сформованості самоосвітньої компетентності студентів медичних училищ. Представлено методики діагностики критеріїв самоосвітньої компетентності майбутніх фахівців. Розкрито провідні мотиви вступу студентів до медичного училища, їх значущість у формуванні самоосвітньої компетентності. Визначено вхідний рівень знань зі шкільних дисциплін природничого профілю. Окреслено напрями формування самоосвітньої компетентності студентів медичних училищ

Ключові слова: самоосвітня компетентність, студент, медичне училище, критерій, показник, рівень сформованості

1. Вступ

Самоосвітня компетентність є інтегративною якістю особистості, що характеризує її здатність до систематичної самостійно організованої пізнавальної діяльності, спрямованої на продовження власної освіти у загальнокультурному й професійному аспектах [1]. Майбутній фахівець повинен володіти умінями планувати, організовувати і регулювати самоосвітню діяльність, застосовувати результати самоосвітньої діяльності в конкретних ситуаціях професійної діяльності. Разом з тим, спостерігається відсутність чіткої системи основних структур, які розкривають сутність самоосвітньої діяльності студентів, що не дає можливості в повній мірі пояснити, скоректувати й спроектувати цілеспрямовану самоосвітню діяльність студентів медичних училищ

й відповідний розвиток в процесі становлення особистості [2].

2. Літературний огляд

Проблему формування самоосвітньої компетентності досліджували Н. Бухлова, А. Добридень, О. Копил, О. Кисельова, О. Щолок, Н. Половнікова та ін. [3–7].

Структуру самоосвітньої компетентності, за О. Копил, складають такі елементи:

- мотиваційний (уміння самостійно мотивувати, оцінювати та контролювати власну пізнавальну діяльність у процесі навчання);
- методичний (уміння організовувати й регулювати самоосвітню діяльність);
- комунікативний (мовленнєві навички та вміння);

– професійно-ситуативний (уміння застосовувати результати самоосвітньої діяльності в конкретних ситуаціях) [3].

За А. Добридень, внутрішня структура самоосвітньої компетентності будується на основі: розуміння особистих потреб на підставі самоаналізу, самопізнання, самообліку сильних і слабких сторін своєї діяльності; уміння розробляти та виконувати програми самоосвіти з урахуванням особистих потреб і потреб суспільства [4].

О. Щолок у структурі самоосвітньої компетентності визначила такі взаємозалежні та взаємообумовлені компоненти: мотиваційно-ціннісний, організаційний, процесуально-інформаційний та контрольно-рефлексивний [5].

О. Кисельова запропонувала критеріальну систему оцінки сформованості самоосвітньої компетентності майбутнього фахівця та виокремила особливості формування такої в умовах сучасного інформаційно-навчального середовища, а саме: відкритість і динамічність інформаційного простору самоосвіти, розширення форм самоосвіти, відсутність часових і територіальних обмежень щодо її здійснення; наявність додаткових можливостей для самоконтролю [6].

Н. Бухлова розглядає самоосвітню діяльність як сукупність декількох «само»: самооцінка (вміння оцінювати свої можливості); самооблік (вміння брати до уваги наявність своїх якостей); самовизначення (вміння вибирати своє місце в житті, в суспільстві, усвідомити свої інтереси); самоорганізація (вміння знайти джерело пізнання, організовувати робоче місце та діяльність); самореалізація (реалізація особистістю своїх можливостей); самокритичність (вміння критично оцінювати переваги та недоліки власної роботи); самоконтроль (здатність контролювати свою діяльність); саморозвиток (результат самоосвіти) [7].

Аналізуючи науково-педагогічні праці, у яких розкривається сутність та значення самоосвітньої компетентності фахівців різних спеціальностей та галузей, варто приділити увагу особливостям формування самоосвітньої компетентності у студентів медичних училищ – майбутніх молодших спеціалістів медичного профілю.

3. Мета та задачі дослідження

Мета дослідження – розкрити особливості формування самоосвітньої компетентності студентів медичних училищ.

Для досягнення мети були поставлені наступні задачі:

1. Дослідити мотиви вступу до медичного училища

2. Вивчити значущість та ієрархію мотивів самоосвітньої підготовки студентів медичних училищ.

3. Визначити рівень сформованості самоосвітньої компетентності та розробити шляхи підвищення ефективності її формування.

4. Аналіз рівня сформованості самоосвітньої компетентності студентів медичних училищ

Для дослідження мотивів вступу до медичного училища студентам 1 курсу було запропоновано анкету, розроблену авторами на основі методики

Т. Ільїної «Мотивація навчання у навчальному закладі». [8]

Було виявлено провідні мотиви вступу студентів до училища за такими шкалами:

– «отримання знань» – прагнення до отримання знань, допитливість;

– «оволодіння професією» – прагнення оволодіти професійними знаннями, сформувати професійно важливі якості;

– «отримання диплому» – прагнення отримати диплом за умови формального засвоєння знань.

Аналіз результатів, які були отримані за цією методикою, демонструють, що більшість студентів експериментальної та контрольної групи віддали перевагу мотиву «отримання диплому» – 53,8 %, мотив «отримання знань» займає друге місце, його вибрали – 32,9 % опитуваних студентів. Більш низький вибір виявився у мотиву «оволодіння професією» – 13,3 %.

Виходячи з цього, можна зробити висновок, що провідним мотивом самоосвітньої діяльності в даній вибірці є мотив «отримання диплома». Такі результати свідчать про те, що у навчальній діяльності студентів переважають мотиви оволодіння професією, але не професією медичного працівника. Деякі студенти взагалі не вважають професію медичного працівника важливою частиною свого життя. Це ще раз підтверджує низьку мотивацію до оволодіння професією, низьку сформованість цінностей, пов'язаних із нею та, як, наслідок, не бажання працювати самостійно, підвищувати рівень самоосвітньої компетентності. Крім того, майже третині студентів важко відповісти на це запитання, тому що вони «не можуть визначити свої потреби». Останнє свідчить про слабку розвиненість рефлексивних умінь студентів. Однак мотив «отримання диплому» мав в середньому високі значення – 325 студентів (65,6 %) і був виражений у переважній більшості опитаних як в контрольній групі (КГ), так і в експериментальній (ЕГ).

Внутрішній позитивний мотив «отримання знань», зокрема, й щодо дисциплін природничо-наукового циклу у переважній кількості студентів виражений досить посередньо. Тобто мотивація до здобуття знань дещо занижена. Серед мотивів оволодіння професією в обох групах переважають зовнішні мотиви, значущим внутрішнім мотивом є лише позитивне ставлення до ряду предметів, які гарно засвоїли у школі. Ціннісні орієнтації значної частини студентів лежать поза межами професії медичного працівника. Отже, формування перших двох показників самоосвітньої компетентності («отримання знань» і «оволодіння професією») потребує особливої уваги в процесі підготовки молодшого спеціаліста медичної галузі.

Подальша логіка дослідження передбачала пошук шляхів підвищення ефективності формування самоосвітньої компетентності студентів медичних училищ [9]. Зважаючи на те, що рушійною силою будь-якої діяльності є мотивація, було необхідним, по-перше, детальніше дослідити ціннісно-мотиваційну сферу студентів медичних училищ і можливості впливу на неї. По-друге, стали актуальними питання щодо організації самостійної роботи

студентів з дисциплін природничо-наукового циклу, зокрема, впливу знань, умінь на процес і результат оволодіння самоосвітньою компетентністю [10]. Вищевказане зумовило необхідність вивчення значущості мотивів формування самоосвітньої компетентності у студентів медичних училищ в зазначених групах. З метою вивчення значущості мотивів використовувалася методика самооцінки мотивів

Згідно з результатами дослідження, найбільше спонукальне значення для студентів мають *зовнішні мотиви*, що відображають матеріальну зацікавленість особистості в результатах своєї професійної діяльності: бажання забезпечити високий заробіток завдяки отриманим знанням, отримати високооплачувану роботу. Таким чином, престижність на ринку праці, яка асоціюється з її затребуваністю бачать 17,8 % КГ та 16,8 % ЕГ та як наслідок «Матеріальне благополуччя, пов'язане із професією» 29,16 % КГ та 29,7 % ЕГ. Зовнішній мотив займає чільне місце в мотивації самоосвітньої діяльності, але не є визначальним.

Мотиви престижу професії, які тісно пов'язані із прагненням особистості до самоствердження у суспільстві, а відповідно й постійна самооцінка займають друге рангове місце в ієрархії мотивів навчання у КГ – 0,781 та ЕГ – 0,781. Освіта багатьма молодими людьми автоматично сприймається як універсальна цінність, абсолютно логічний етап власного соціального становлення. Поряд із цим присутня й *статусна мотивація*. Одержання статусу студента, за результатами досліджень, сприймається у неформальній молодіжній ієрархії, як досягнення значимої чергової (після закінчення школи) соціально-ієрархічної сходинки. Таким чином, цей мотив характеризує навчання як високий суспільний обов'язок, підготовку до громадської й професійної діяльності на благо суспільства. Відтак, можна констатувати, що сучасні першокурсники недостатньо мірою орієнтовані на навчання заради формування власної громадянської позиції.

Наступне місце в ієрархії мотивів самоосвітньої діяльності займають *мотиви прояву особистості у професії*, що супроводжується особливостями формування самосвідомості особистості в умовах взаємодії з професією (переконаність у власній придатності, у достатній творчий потенціал, в тому, що обрана професія є покликанням і т.п.) у КГ – 0,674 та ЕГ – 0,683. Таким чином, першорядне значення набуває актуалізація професійних інтересів у студентів (які безпосередньо пов'язані з пізнавальними інтересами). В даному випадку першокурсник займає активну позицію: він сам обирає професію й відповідно виявляє активність у навчанні й самоосвіті, за допомогою реалізації власного інтелектуального та особистісного потенціалу. Професійна самореалізація включає пошук «себе в професії», усвідомлення професійних перспектив та досягнення їх, прагнення до розкриття та утвердження свого творчого потенціалу. Дії студентів спрямовані на розуміння ступеня відповідності індивідуальних особливостей вимогам обраної професії; на саморозвиток власних можливостей в процесі природничо-наукової підготовки з метою досягнення більш повної відповідності самого себе

щодо обраної професії. Молода людина, що здатна подолати несприятливі обставини на шляху втілення власних намірів, характеризується високим рівнем самоосвітньої активності в процесі професійної самореалізації. Наявність такої групи мотивів є соціально значущим та впливає на результат природничо-наукової підготовки.

Четверте, рангове місце в мотиваційній структурі самоосвітньої діяльності студентів медичних училищ посів *мотив розуміння призначення професії* (КГ – 0,58 проти ЕГ – 0,62). Мотив розуміння призначення професії виникає та розвивається як форма й міра професійної спрямованості, формування самоосвітньої компетентності, а також як інтерес до професії й бажання постійно самовдосконалюватись в ній. В ідеалі мотиви розуміння призначення професії повинні збігатися з мотивами вибору. У цьому відношенні бажано, щоб майбутній медичний працівник був рухомий прагненням реалізувати себе на майбутній діяльності, був готовий до вирішення професійних завдань. Мотиви розуміння призначення професії орієнтують на розвиток таких важливих для фахівця професійних якостей, як комунікабельність, уважність, спостережливість, відкритість, гнучкість, толерантність, порядність, дотримання етичних норм професійної діяльності, неприпустимість маніпулювання людьми на основі отриманих знань.

Потрібно зазначити, що серед відповідей студентів питому вагу складають такі, що показують байдуже ставлення студентів до обраної професії, оскільки вибір здійснений під впливом батьків або значимих людей (до 16 %). Тільки до 12 % студентів-першокурсників в обох групах розуміють призначення професії медичного працівника, усвідомлюють її необхідність для ефективного розвитку суспільства.

Пізнавальні мотиви, інтерес до предметів природничо-наукового циклу знаходиться на останньому, п'ятому місці в ієрархії мотивів навчання. (Зокрема, в КГ – 0,5, ЕГ – 0,5 студенти медичних училищ спрямовані на сам процес пізнання). Ця група мотивів пов'язана з такими особистісними якостями, як наполегливість, завзятість, вимогливість у досягненні кінцевого результату діяльності; сумлінність, ретельність виконання пізнавальних завдань.

Як зазначалося вище, крім оцінювання важливості показників самоосвітньої компетентності студентів медичних училищ було запропоновано оцінити власний рівень володіння ними. За мотиваційним критерієм студенти обох груп набрали, у середньому, майже однакову кількість балів (студенти КГ – 0,76, студенти ЕГ – 0,77), але вони розподілені нерівномірно між окремими показниками. Так, студенти КГ виявляють вищу зацікавленість прояву особистості у професії (0,89 проти 0,86 у студентів ЕГ). Студенти ЕГ, натомість, виявляють більше бажання досконало оволодіти професією (0,69 у порівнянні з 0,65 в групі студентів КГ). Отже, можна зробити висновок, що студенти контрольної та експериментальної груп найвагомішими мотивами вважають зовнішні та мотиви престижу професії. Треба відмітити, що у студентів медичних училищ обох груп відсутні стійкі

мотиви щодо формування самоосвітньої компетентності.

5. Результати дослідження

На підставі вищезазначеного та отриманих результатів за рівнем значущості мотивів у контрольній (КГ) та експериментальній (ЕГ) групах студентів медичних училищ можна зробити наступні висновки. По-перше, з результатів даного дослідження видно низький рівень мотивації студентів до майбутньої професійної діяльності, а відтак й прагнення до самоосвіти, що негативно впливає на мотивацію. По-друге, студенти, які були охоплені даним експериментом, мають середньо виражену мотивацію набуття знань. Третє, позитивною самоосвітньою вмотивованістю вважається усвідомлене зацікавлення обраною професією та бажання самовдосконалюватись в ній. У випадку проведеного дослідження рівень інтересу до дисциплін природничо-наукового циклу недостатній. Саме тому варто вживати ряд заходів, які спрямовані на цілковите усвідомлення реальності та переваг обраної професії та набуття умінь і навичок самоосвітньої компетентності. І наступне, результати дослідження свідчать – більше 50 % студентів медичних училищ на початковому етапі навчання не мають достатнього уявлення про зміст професії, що, безумовно, відбивається на якості їх навчання, бажанні самостійно підвищувати свій рівень. Саме ці студенти потребують особливої уваги викладачів та застосування активних методів навчання, що дозволить виявити професійні інтереси та схильності, сформувані позитивне ставлення до професії та інтерес до предметів природничо-наукового циклу, формування самоосвітньої компетентності. Також варто зазначити, що між оцінкою й самооцінкою є суттєві відмінності, тобто студенти значно переоцінили свої знання в цій сфері; за результатами констатувального етапу педагогічного експерименту у контрольній та експериментальній групах виявлено невисокий рівень природничо-наукових знань студентів 1-го курсу за програмою середньої загальноосвітньої школи.

6. Висновки

1. Результати дослідження провідних мотивів навчання в медичних училищах свідчать, що мотив «отримання диплому» займає перше місце. Це може пояснюватися, з одного боку прагненням підтвердити свою дорослість і незалежність, а з іншого – недостатнім розвитком пізнавального інтересу у студентів.

2. Згідно з результатами дослідження, найбільше мотиваційне значення для студентів мають зовнішні мотиви, що відображають матеріальну зацікавленість особистості в результатах своєї професійної діяльності. Мотиви престижу професії займають друге рангове місце в ієрархії мотивів.

3. Дослідження стану сформованості самоосвітньої компетентності студентів, а також особливостей організації навчального процесу дозволяє зробити висновок, що успішне здійснення процесу формування самоосвітньої компетентності студентів медичних училищ передбачає:

- цілеспрямований вплив на розвиток у студентів самоосвітньої мотивації та інтересу до оволодіння майбутньою професійною діяльністю;

- застосування таких підходів до навчання, які б забезпечували самостійне оволодіння знаннями, вміннями і навичками, необхідними для успішного виконання самоосвітньої діяльності;

- використання знань і вмінь самоосвітньої діяльності;

- розвиток творчої особистості студента медичного училища, розвиток рефлексивних умінь та особистісних якостей, важливих для успішної самоосвітньої діяльності.

Саме ці положення повинні враховуватися у процесі впровадження експериментальної технології формування самоосвітньої компетентності студентів медичних училищ.

Отже, сучасна професійна освіта повинна забезпечити стрімкий рух до самоосвіти. Вирішення цієї проблеми тісно пов'язане з модернізацією змісту професійної освіти на основі компетентнісного підходу, з оптимізацією способів і технологій організації освітнього процесу, переосмисленням його результату.

Література

1. Довмантович, Н. Г. До проблеми використання компетентнісного підходу у медичному училищі [Текст] / Н. Г. Довмантович // Педагогічний процес: теорія і практика. – 2013. – № 2. – С. 38–44.
2. Dovmantovich, N. The structure of self-educational competence for students of medical college [Text] / N. Dovmantovich // IntellectualArchive. – 2016. – Vol. 5, Issue 2. – P. 128–133.
3. Копил, О. А. Формування самоосвітньої компетентності у студентів немовних спеціальностей з використанням інформаційно-комунікаційних технологій [Текст]: автореф. дис. ... канд. пед. наук / О. А. Копил. – Чернівці, 2012. – 25 с.
4. Добридень, А. Формування самоосвітньої компетентності майбутнього вчителя засобами інтерактивного навчання [Текст] / А. Добридень // Проблеми підготовки сучасного вчителя. – 2010. – № 1. – С. 59–64.
5. Щолок, О. Б. Інформаційно-навчальне середовище як чинник формування компетентності в майбутнього фахівця у процесі самоосвіти [Текст]: зб. наук. пр. / О. Б. Щолок // Педагогічні науки. – 2006. – № 43. – С. 366–370.
6. Кисельова, О. Б. Формування компетентності самоосвіти у майбутніх педагогів в умовах інформаційно-навчального середовища [Текст]: автореф. дис. ... канд. пед. наук / О. Б. Кисельова. – Х., 2011. – 22 с.
7. Бухлова, Н. В. Навчаємося вчитися: діагностика і формування самоосвітньої компетентності учнів

[Текст]: пос. / Н. В. Бухлова. – К.: Вид. дім «Шкільний світ», 2006. – 128 с.

8. Ильин, Е. П. Мотивация и мотивы [Текст] / Е. П. Ильин. – СПб.: Питер, 2002. – 512 с.

9. Виленский, М. Я. Технологии профессионально-ориентированного обучения в высшей школе [Текст]: уч. пос. / М. Я. Виленский, П. И. Образцов, А. И. Уман; ред. В. А. Сластенин. – М.: Педагогическое общество России, 2002. – 275 с.

10. Алексюк, А. Н. Организация самостоятельной работы студентов в условиях интенсификации обучения [Текст]: уч. пос. / А. Н. Алексюк, П. И. Пидкасистый и др. – К.: УМКВО, 1993. – 336 с.

Рекомендовано до публікації д-р пед. наук, професор, академік НАПН України Сисоєва С. О.

Дата надходження рукопису 22.02.2017

Довмантович Наталія Георгіївна, кафедра теорії та історії педагогіки, Київський університет імені Бориса Грінченка, вул. Бульварно-Кудрявська, 18/2, м. Київ, Україна, 04053
E-mail: n.dovmantovich@gmail.com

Довмантович Марія Василівна, лікар-інтерн, кафедра хірургічної стоматології та щелепно-лицевої хірургії, Національний медичний університет імені О. О. Богомольця, бул. Т. Шевченка, 13, м. Київ, Україна, 01601
E-mail: mafin3001@gmail.com

УДК 378.4: 004

DOI: 10.15587/2519-4984.2017.97072

ПРИНЦИПИ ВІЗУАЛІЗАЦІЇ ЯК ОСНОВА ДИДАКТИЧНОГО ДИЗАЙНУ

© Н. В. Житєньова

У дослідженні розкрито основні моменти дидактичного дизайну із урахуванням специфіки мислення сучасного покоління. Виокремлено принципи створення візуалізації: принцип лаконічності, принцип автономності, принцип стадійності, принцип якірності, принцип структурності, принцип естетичності, принцип простоти та доступності, принцип впливу на максимальну кількість органів чуття. Використання зазначених принципів суттєво полегшує сприйняття та засвоєння матеріалу, оптимізує процес навчання

Ключові слова: кліпове мислення, візуалізація, дидактичний дизайн, принципи візуалізації, освітні тренди

1. Вступ

Освіта в XXI ст. стає більш гнучкою відкритою, динамічною. Вона вбирає в себе нові педагогічні технології, освітні практики та концепції, все це передбачає абсолютно новий підхід до підготовки фахівця. Сучасний педагог сам повинен володіти принципово іншими, в порівнянні з традиційними, засобами організації освітнього процесу, так як він забезпечує гнучке індивідуально-орієнтоване навчання і виховання, формування компетенцій, необхідних у його сфері діяльності [1].

Сьогодні від випускників школи потрібно гнучка адаптація до постійно змінюваних умов, вміння вибирати, критично мислити, генерувати ідеї, вчитися цілеспрямовано оперувати постійно зростаючими обсягами інформації. Однак, в педагогічній пресі зазначено, що багато з них зазнають пізнавальні труднощі, як на уроці, так і при виконанні домашніх завдань, не вміють виділити головне, зрозуміти, ущільнити, згорнути і чітко відтворити інформацію, перейти від неалгоритмічних дій до алгоритмів, не вміють вчитися самостійно. Більшості учнів важко запам'ятати обсяг неструктурованої інформації, що перевищує їх психічні можливості. Набагато легше засвоюється чітко структурований навчальний матері-

ал, наочно і логічно піднесений і багаторазово перероблений. Саме відсутність у школярів педагогічно доцільних інструментів навчання призводить до перевантажень, слабкої мотивації і низької якості їх освіти.

2. Літературний огляд

Дидактичний дизайн є найважливішим компонентом всіх ланок освіти і його коло завдань і об'єктів широке і пов'язане з побудовою різноманітних засобів навчання, компонентів дидактичного забезпечення, різних форм і продуктів роботи учнів. Завдяки дидактичному дизайну ведуться розробки інструментальних рішень таких завдань педагогіки, як підвищення якості освіти, інтенсифікація навчального процесу, мотивація до навчання, розвиток особистості, використання комп'ютерних технологій в освіті. Сьогодні питанням дидактичного дизайну приділено особливу увагу провідних педагогів і кожен з дослідників розглядає дане поняття з різних позицій. Так в працях Н. М. Манько під дидактичним дизайном розуміється проектувальна діяльність, що має на меті формування естетичних і функціональних якостей предметного середовища, а в більш вузькому сенсі – це художнє конструювання, яке може стати ос-